

SKÖTSELPLAN för

Kronörens naturreservat

Nordmalings kommun, Västerbottens län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA
2. GRUND FÖR BESLUT SAMT RESERVATSFÖRESKRIFTER
3. ALLMÄN BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN
 - 3.1 Naturförhållanden
 - 3.2 Kulturpåverkan
 - 3.3 Markanvändning
 - 3.4 Tillgänglighet, friluftsanordningar
 - 3.5 Information, utmärkning
 - 3.6 Litteratur m m

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN
 - 1.1 Övergripande mål
 - 1.2 Hävd av skogsmarken
 - 1.3 Vattenområden
 - 1.4 Faunavård
 - 1.5 Jakt och fiske
 - 1.6 Byggnader m m
2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV
 - 2.1 Tillgänglighet - friluftsanordningar
 - 2.2 Avtal om markupplåtelse
 - 2.3 Information - Utmärkning
3. TILLSYN
4. DOKUMENTATION
5. FORTSATT PLANERING
6. KOSTNADER OCH FINANSIERING
 - 6.1 Kostnader och intäkter
 - 6.2 Finansiering
 - 6.3 Planerad engångsinsats 1991

Bilagor

1. Skötselplanekarta, skala 1:50 000
2. Fastighets- och markägareförteckning
3. Inventeringsprogram för den högre faunan

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	2402030
<u>Beslutsdatum</u>	1975-02-20 och 1984-12-10
<u>Kommun</u>	Nordmaling
<u>Registerområde</u>	Nordmalings socken
<u>Läge</u>	Vid kusten ca 15 km söder Nordmalings samhälle
	Ekonomiskt kartblad 19 J, 7 g-h, 3 f-h, 8 g
	Topografiskt kartblad 19 J NO
<u>Areal</u>	Ca 5 700 ha
varav landareal	1 067 ha
<u>Fastigheter</u>	Se särskild förteckning, bilaga 2
<u>Markägare</u>	Se särskild förteckning, bilaga 2
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Domänverket

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT RESERVATSFÖRESKRIFTER

Grunden för beslutet

Kronören - Drivörenområdet är delvis av riktintresse för naturvården.

Ändamålet med det föreslagna naturreservatet är att bevara ett väl sammanhållet skärgårdsområde i övergången mellan den låga moränkusten som karaktäriserar Västerbotten i stort och den högre klippkusten söderut. Kronören - Drivörenområdet innehåller en blandning av båda dessa kusttyper. Därför är områdets natur särskilt omväxlande och har ett rikt djurliv.

Ett viktigt inslag i området är skogarna på öarna och utmed stränderna liksom på delar av Drivören, södra delen av Storsandskär och Långroudde. Ett skogsbruk på dessa är inte förenligt med naturvårdsintresset. Inte heller i området i övrigt är den naturvårdshänsyn som finns inskriven i skogsvårdslagen tillräcklig för att tillgodose naturvårdsintresset.

Vattenområdena bedöms vara av värde med hänsyn till marina naturvårdsintressen.

Området är också av stor betydelse för naturstudier och friluftsliv. Genom naturreservatsbildning finns garantier för att området fortsättningsvis inte genomgår omfattande förändringar.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 8 och 10 §§ naturvårdslagen (1974:1025) samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för området.

- A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägarnas och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet eller allmänt vattenområde inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar mark- eller botten-topografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, muddra, schakta, dika, dränera, utfylla, tippa och dumpa, med undantag för smärre åtgärder som borttagande av stenar i båtlänningar och liknande,
2. spränga på land eller i vatten såväl under som ovan vattenytan, dock med samma undantag som under punkt 1,
3. placera ut större föremål eller andra anordningar på botten under längre tid eller permanent,
4. artificiellt påverka havsområdets bottenbeskaffenhet, vattenomsättning, syrehalt, temperatur, kemiska sammansättningar eller liknande,
5. lägga upp fartyg eller husbåtar med undantag för ordinära fritidsbåtar och fiskebåtar,
6. bunkra, lagra eller lossa flytande bränslen,
7. släppa ut gifter, vådliga ämnen eller bekämpningsmedel,
8. permanent dra fram mark- eller luftledningar eller rör och ledningar i vattnet eller på botten,
9. anordna upplag annat än tillfälligt för jord- och skogsbrukets eller fiskets behov,
10. anlägga skjutbana,
11. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförbar anordning, med undantag för informations- och fridlysningstavlor samt sjömärken,
12. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning med undantag för på bebyggd tomtplats,
13. använda kemiska bekämpningsmedel,

14. inplantera för området främmande växt- eller djurarter,
15. tillföra växtnäringsämnen.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad på bebyggd tomtplats och utföra till- eller påbyggnad eller ändra eller utnyttja byggnad eller anläggning för att tillgodose annat ändamål än vartill den tidigare varit använd,
2. förändra byggnad eller anläggnings yttre utseende med undantag för målning i falurött eller brunt,
3. avverka eller utföra andra skogsvårdande åtgärder,
4. avverka döda eller döende träd,
5. på skogsmark plöja eller utföra mekanisk markbearbetning

Sistnämnda dispensabla bestämmelser under 1-5 skall också gälla omedelbart med stöd av 11 § naturvårdslagen utan hinder av anförda besvär tills detta beslut vunnit laga kraft. Bestämmelserna skall i detta avseende gälla längst under tre år.

- B. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra författningar skall förbud gälla att

1. störa djurlivet genom t ex närgången fotografering av fågelbo, lya eller gryt,
2. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur,
3. göra upp eld på berghällar och klapperstensfält samt under tiden 15 maj - 1 september göra upp eld på annan plats än havsstrand,
4. på land framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och leder. Bestämmelsen gäller ej vintertid bofast befolkning på Kronören för färd med snöskoter samt markägare för skötsel och tillsyn av sin mark. Transporter till fritidshus får ske med hänsyn till terräng- och snöförhållanden kortast möjliga väg från område, väg eller led där färd är tillåten,
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, ta frö och skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp örter, gräs, mossor eller lavar,
6. under tiden 15 april - 15 augusti beträda eller befara Lillbådan eller komma närmare dess strandlinje än 100 m,
7. tälta eller förtöja båt mer än tre dygn på samma plats utom när vädret ej medger fortsatt färd,
8. framföra motorbåt med större hastighet än sju knop närmare strand än 100 m,

9. anordna hastighetstävlingar med motorbåtar.

Undantag från bestämmelserna jämlikt 8 och 10 §§ naturvårdslagen.

Bestämmelserna enligt 8 och 10 §§ gäller ej

1. sjöfartsverket för utmärkning av farleder och skötsel och underhåll av fyrar och anordningar som t ex sjömärken,
2. ordinär tomt- och trädgårdsskötsel på bebyggd tomtplats,
3. åtgärder för naturreservatet och som framgår av i särskild ordning fastställd skötselplan.

Åtgärder eller aktivitet enligt ovanstående som kan tänkas medföra skada på naturmiljön eller störningar på djurlivet skall föregås av samråd med länsstyrelsen.

Länsstyrelsen kan dessutom meddela undantag i särskilda fall. Detta bör kunna ske för att dra fram luftledningar till befintliga byggnader och för uppmuddring för båt fart.

- C. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning.

Syftet med vården och förvaltningen

Kronörennaturen inom naturreservatet skall vårdas på sådant sätt att nuvarande förhållanden består för framtiden.

3. ALLMÄN BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Kronören - Drivörenområdet utgör en väl sammanhållen skärgård.

Berggrunden som framträder i de talrika strandhällarna består av starkt slirig gnejs. Diabasgångar finns på Drivören och Kronören. Moräntäcket är uppbyggt av svärmar med drumliner som ger området dess småvågiga karaktär samt en uppsplittrad kustlinje med uddar och djupa vikar.

De större öarna och den innanför liggande kusten är skogbevuxen med en bård av gråal ut mot stränderna och innanför denna granskog. Tall finns speciellt på hällmarker och på klapperstensfält. De mindre och längre ut liggande öarna består mest av hällmarker bevuxna med enstaka barrträd, björk, rönn och gråal. Några för Västerbottenskusten ovanliga växter som strandveronika, kärleksört, gul fetknopp och strandaster finns i området. Fågellivet är mycket rikt och varierat.

Ett av de mest särpräglade delområdena är Långroudde med stora klapperstensfält och hällmarker i blandning med skogsdungar, block- och klippstränder. Området är mycket hårt exponerat mot havet. På Storsandskär finns urskogsartad barrskog som i en nyligen redovisad urskogsinventering för hela landet har placerats i högsta värdeklass. Storbådan och Lillbådan är två hårt exponerade trädlösa öar i allra yttersta havsbandet med mycket rikt fågelliv. På Drivören finns serien av strandhällar och flacka hällmarker.

↑
?

Öarna och delar av den innanför liggande kusten med talrika uddar och halvöar är ej exploaterade av fritidsbebyggelse. De bildar ett sammanhållet och rikt varierat skärgårdsekosystem. Där ingår klipperstränder, moränstränder, ett fåtal sandstränder, djupa vikar med innanför liggande strandängar, hållmarker, klapperstensfält, olika typer av barr- och lövskog.

3.2 Kulturpåverkan

Inom området finns en del kända lämningar av kulturhistoriskt intresse. På Gåsgrundet finns lämningar efter ett fiskeläge i form av stenvallar, stenläggning och båtlämnningar. Vid Rönnören finns äldre gistvallar.

Inom reservatet finns några kvarvarande äldre fiskestugor.

På Storsandskär samt i anslutning till Kronöregården finns smärre igenväxande åkermarker. I övrigt saknas odlad mark inom reservatsområdet.

Slätter har förekommit på myrmarker och strandängar .

Skogsbestånden inom reservatsområdet har alltid nyttjats för vedfångst och husbyggnad.

3.3 Markanvändning

Jordbruk förekommer idag inte inom reservatsområdet.

Ett normalt skogsbruk bedrivs på den enskilda marken.

Ett 20-tal fritidshus finns i området varav ett 10-tal på öarna.

Delar av området frekventeras ofta av det båtburna friluftslivet. Det gäller bland annat Gråskär, Ledskär och Björnhällan där goda naturliga angoringsplatser finns.

3.4 Tillgänglighet, friluftsanordningar

Från land nås reservatet dels via allmänna vägen till Kronören dels via vägen till Drivören. Några särskilt iordningställda friluftsanordningar finns inte.

3.5 Information, utmärkning

Informationstavlor i A 3-format finns bland annat uppsatta längs infartsvägen till Kronören respektive Drivören. Reservatets gränser har målats med vit färg.

3.6 Litteratur m m

Lönnberg E	1926	Några ornitologiska anteckningar från en kort resa till Lappland och Västerbottenskusten i augusti 1926. Fauna och Flora 21:193-208.
Holm O	1928	Havsörnarna vid Västerbottenskusten. Västerbottens läns jaktvårdsförenings årsbok 1928:40-60.

Olrog	1930	Ornitologiska iakttagelser från Kronön i Västerbottens län. Fauna och Flora 25:281-282.
Olrog C	1937	Ornitologiska iakttagelser från Kronön i Västerbottens län. Fauna och Flora 32:255-262.
Bucht A	1953	Kronön. I natur i Angermanland och Medelpad, sidorna 248-251.
Olsson C	1972	Sammanställning av fågelobservationer gjorda i Kronören 1972. Fältbiologerna i Umeå, stencil, 5 sidor.
Grenmyr & Sundin	1978	Fåglar vid Västerbottenskusten. Länsstyrelsen i Västerbottens län, Meddelande 7-1978.
Elmberg J	1984	Häckfågelinventering i Kronören-området (ej publicerad).

II **PLANDEL**

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målsättningen skall enligt reservatsbeslutet vara att garantera att området fortsättningsvis inte genomgår omfattande förändringar.

1.2 Skogsmarken

Målsättningen för vården och användandet av skogsmarken skall vara att bibehålla skogarnas variationsrika struktur och funktion som biotoper för växter och djur. I möjligaste mån ska skogarna lämnas för fri utveckling. Ett extensivt skogsbruk skall även fortsättningsvis få bedrivas inom delar av reservatet. Däremot är ett stortskaligt skogsbruk med större kalhyggen ej förenligt med naturreservatet.

Beroende på ägarförhållanden och den övergripande målsättningen får skogsbruk bedrivas i området enligt följande

A. SKOGAR PÅ DEN AV STATEN FÖRVARVADE MARKEN

Skogsbruk skall i princip inte bedrivas utan skogarna skall få utvecklas fritt mot naturskog/urskog.

B. SKOGAR PÅ DEN ENSKILDA MARKEN

Enligt reservatsbeslutet är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd bedriva skogsbruk inom naturreservatet.

Länsstyrelsens policy i detta avseende är att skogsbruk inte bör bedrivas

på öar,

utmed stränderna,

på Långroudden

på södra delen av Storsandskär,
 på delar av Drivören.

Länsstyrelsens policy för övriga delar av enskilda marken är att ett småskaligt skogsbruk även framledes får bedrivas.

Följande riktlinjer lämnas för länsstyrelsens syn på åtgärder i skogsbruket:

1. Myrmarker, hållmarker, klapperstensområden och andra impedimentmarker undantas från avverkning och skogsvårdande åtgärder.
2. Vid kalavverkning bör små hyggesytor eftersträvas.
3. Små produktiva områden med särskilda värden lämnas orörda. Detta innebär bland annat att surdrog, hållmarkskanter samt kantzoner mot myrimpediment sparas. Dessutom skall en bred kantzon mot havsstranden lämnas orörd. Kantzon mot fiskförande småvattendrag sparas också (t ex vattendraget mellan Hemavan och Lillfjärden).
4. Högstubbar, stående torra träd, samt grövre vindfällan bör regelmässigt sparas.
5. Hålträd och träd med stora risbon får ej avverkas. För risbon gäller att en zon runt boträdet kvarlämnas intakt. Närmare upplysningar om vilka arter som är aktuella och storleken av den zon som skall sparas delges berörda markägare.
6. Enstaka eller grupper av grova tallar som i framtiden kan komma att fungera som boträd bör sparas, särskilt i anslutning till nu befintliga boträd.
7. Grövre aspar och björkar bör lämnas och då helst gruppvis. Dessutom sparas sälgar och rönnar regelmässigt.
8. Vid röjnings- och gallringsarbeten iakttages också under punkt 1-7 angivna naturvårdshänsyn i tillämpliga delar.
9. Alla avverkningsarbeten och virkestransporter bör ske på sådant sätt och på sådan tid att skador på mark och skogsbestånd samt störningar av faunan så långt möjligt undviks.
10. Naturlig föryngring skall eftersträvas.

1.3 Vattenområden

En särskild plan för dessa delar avses utarbetas senare.

1.4 Faunavård

Faunan ingår som en viktig del i områdets skyddsvärde. Hotade sällsynta arters numerärer inom reservatet skall dokumenteras och följas upp enligt bilagt inventeringsprogram (bilaga 3). Till skydd för faunan råder enligt reservatsbeslutet beträdnadsförbud på ön Lillbådan. Utfordring får ske av örn och andra hotade eller sällsynta djurarter.

1.5 Jakt och fiske

Jakt får bedrivas i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser. Hänsyn till faunan skall tas vid jaktens utövande.

Fiske får bedrivas i enlighet med fiskerilagstiftningens bestämmelser.

1.6 Byggnader m m

Byggnader och tomtmark skall hållas i vårdat skick av ägarna.

Dokumentation

Genom länsstyrelsens försorg skall samtliga byggnader dokumenteras. Denna dokumentation skall tjäna som underlag för tillsynen av naturvårdsobjektet.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Tillgänglighet, friluftsanordningar

Från vändplanen vid Långron iordningställes en gångstig till Långroudde.

För iordningställande och underhåll ansvarar naturreservatsförvaltaren.

2.2 Avtal om markupplåtelse

Innan åtgärd enligt 2.1 kommer till utförande skall avtal om markupplåtelse träffas med berörda fastighetsägare.

2.3 Information, utmärkning

Informationsskyltar skall finnas uppsatta på samtliga infartsvägar till reservatet. Dessutom uppsättes skyltar på de av båttrafik livligt frekventerade öarna Gråskär, Ledskäret samt Björnhällan. Vid vissa båtplatser och vägar utanför reservatet bör också informationsskyltar uppsättas t ex på Kvillskär.

Naturreservatets gränser skall hållas utmärkta enligt svensk standard (SIS 031522).

För uppskyltning och gränsmarkering svarar reservatsförvaltaren.

3. TILLSYN

För tillsynen ansvarar naturvårdsförvaltaren.

4. DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren svarar för att viktigare händelser som innebär ett hot mot ändamålet med reservatet dokumenteras och tillställs länsstyrelsen.

5. FORTSATT PLANERING

Skötselplanen skall ses över vart tionde år för bedömning av ifall en revidering av planen är erforderlig.

6. KOSTNADER OCH INTÄKTER SAMT FINANSIERING

6.1 Kostnader och intäkter

<u>Åtgärd</u>	<u>Årlig kostnad kronor</u>	<u>Intäkter</u>
1. Underhåll av iordningställd gångstig till Långgroudde	1 000	
2. Utmärkning av reservatsgräns, skyltning, tillsyn, dokumentation	5 000	
SUMMA	6 000	0

6.2 Finansiering

Ovanstående åtgärder bekostas av Staten via anslaget "Vård av naturreservat m m".

6.3 Planerad engångsinsats 1991

1. Iordningställande av gångstig till Långgroudde. Längd ca 4 km	20 000 kr
2. Komplettering av reservatets gränsmarkering samt uppsättning av fler informationstavlor	10 000 kr
3. Dokumentation av samtliga byggnader inom reservatet	15 000 kr
	<u>45 000 kr</u>

Bilaga 3

Inventeringsprogram för den högre faunan inom Kronörens naturreservat

Syfte: Dels att dokumentera nuvarande förhållanden, dels att följa förändringar i olika stammar bakåt och framåt i tiden. Denna dokumentation kan därefter bland annat tjäna som underlag för eventuella faunavårdande insatser i området.

Genomförande:

- Befintligt inventeringsmaterial eftersöks.
- Hotade och sällsynta arters stammar följs upp enligt:

A. Årligen	Havsörn
B. Vart tredje år	Grågås Fiskgjuse Lärkfalk Labb Tordmule
C. Vart femte år	Smålom Storlom Trana

Ansvar: Länsstyrelsen ansvarar för att inventeringsprogrammet genomförs och att de olika delmomenten dokumenteras.